

การรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
กรุงเทพมหานคร

นายสมนึก มั่งน้อย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-203-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**PERCEPTION OF DEMOCRATIC BEHAVIORS OF MATHAYOM SUKSA
SIX STUDENTS. BANGKOK METROPOLIS**

Mr. Somnuk Mungnoy

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

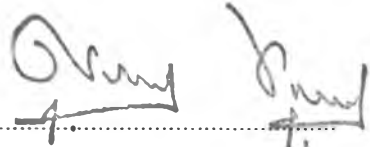
Academic Year 1996

ISBN 974-635-203-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร
 โดย นายสมนึก มั่งน้อย
 ภาควิชา มัธยมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช

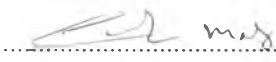

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
 หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 .....
 (ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตिवงษ์)
 คณบดีคณะแพทยศาสตร์
 รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช)

 ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องแก้ว เจริญอักษร)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมนึก มั่งน้อย : การรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร (PERCEPTION OF DEMOCRATIC BEHAVIORS OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช, 138 หน้า. ISBN 974-635-203-2

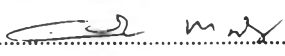
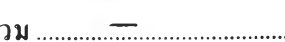
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยเชิงสถานการณ์ ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของตนอยู่ในระดับดีทุกด้าน คือ ด้านการรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านการคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ด้านการยอมรับและเคารพในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ด้านการใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินปัญหา
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนแตกต่างกัน รับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของตนอยู่ในระดับดีทุกด้านเช่นกัน

ภาควิชา .....มัธยมศึกษา.....
สาขาวิชา .....การสอนสังคมศึกษา.....
ปีการศึกษา ..... 2539 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ....

C740885 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEY WORD : PERCEPTION OF DEMOCRATIC BEHAVIORS / MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS

SOMNUK MUNGNOY : PERCEPTION OF DEMOCRATIC BEHAVIORS OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS THESIS

ADVISOR : ASST. PROF. WALAI PANICH, D.Ed., 138 PP. ISBN 974-635-203-2

The purposes of this research were to study democratic behaviors as perceived by Mathayom Suksa Six students in Bangkok Metropolis and to study those behaviors as perceived by groups of students with different kinds of promotive democratic behaviors activities.

The instrument used in the research was The Perceived Democratic Situational Behaviors Survey Form. The samples in this research were 400 Mathayom Suksa Six students, selected by a multi - stage random sampling technique, in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Bangkok Metropolis. The percentage, arithmetic mean and standard deviation were used for data analysis.

The results of this research were as follows:

1. Mathayom Suksa Six students perceived that their own democratic behaviors were at good level in all aspects: the awareness of their own roles and duties, acceptance of others' opinions, consideration on public benefits more than one's own, acceptance and respect individual rights and duties, employing intelligence and reasons in solving problems.

2. Mathayom Suksa Six students with experiences in participating different kinds of school promotive democratic behaviors perceived that their democratic behaviors were at good level in all aspects.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การสอนสังคมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....—

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัยพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ลาวัณย์ วิชาวุฑฒิกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องแก้ว เจริญอักษร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข แนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครูและนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้จำนวนหนึ่ง

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และคุณชาย ที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนสนับสนุนด้านกำลังทรัพย์และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ขอโน้มระลึกถึงพระคุณของครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สมนึก มั่งน้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย.....	11
ความหมายของประชาธิปไตย.....	11
ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย.....	14
หลักการประชาธิปไตย.....	27
พฤติกรรมประชาธิปไตย.....	33
กระบวนการสังคมประคิดทางการเมือง.....	42
กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตย.....	46
บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
งานวิจัยภายในประเทศ.....	55
งานวิจัยต่างประเทศ.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
การสุ่มตัวอย่างประชากร.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผลการวิจัย.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	103
ภาคผนวก.....	112
ประวัติผู้เขียน.....	138

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานครที่เป็นตัวอย่างประชากร.....	74
2	จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพ.....	81
3	จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน.....	81
4	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของคะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน.....	82
5	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของคะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น.....	83
6	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของคะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	84
7	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของคะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการยอมรับและเคารพในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล	85
8	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของคะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินใจ	86
9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของคะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของ คะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน โดยจำแนกตาม ประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน แตกต่างกัน.....	88
11	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของ คะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยจำแนกตาม ประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน แตกต่างกัน.....	89
12	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของ คะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน โดย จำแนกตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยใน โรงเรียนแตกต่างกัน.....	90
13	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของ คะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการยอมรับและเคารพในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล โดย จำแนกตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยใน โรงเรียนแตกต่างกัน.....	92
14	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของ คะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินใจปัญหา โดยจำแนก ตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยใน โรงเรียนแตกต่างกัน.....	93
15	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของ คะแนนการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนแตกต่างกัน.....	94